

Regeringens proposition 2021/22:2

Höständringsbudget för 2021

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 september 2021

Stefan Löfven

Magdalena Andersson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar som avser statens utgifter för budgetåret 2021.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagförslag.....	7
2.1	Förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519).....	7
3	Inledning.....	9
3.1	Ändringar i statens budget	9
3.2	Utgångspunkter för regeringens förslag.....	9
3.3	Konsekvenser för statens budget.....	10
4	Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19.....	11
4.1	Ärendet och dess beredning	11
4.2	Bakgrund.....	11
4.2.1	Förordning (EU) 2020/1429	11
4.2.2	Aktuella regler om banavgifter i järnvägslagen.....	12
4.3	Bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från avgiftsbestämmelser	13
4.4	Ikraftträdande.....	15
4.5	Konsekvenser.....	15
4.6	Författningskommentar.....	16
4.6.1	Förslaget till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519)	16
5	Ändringar avseende statens utgifter	17
5.1	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	17
5.2	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	18
5.3	Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	19
5.4	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	20
5.5	Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	20
5.6	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	21
5.7	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	22
5.8	Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.....	26
5.9	Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	26
5.10	Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	26
5.11	Utgiftsområde 15 Studiestöd	27
5.12	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	27
5.13	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	29
5.14	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.....	30
5.15	Utgiftsområde 19 Regional utveckling	31
5.16	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	31
5.17	Utgiftsområde 21 Energi.....	32
5.18	Utgiftsområde 22 Kommunikationer.....	32
5.19	Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	35
5.20	Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	36
5.21	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	37
5.22	Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	38

Bilaga Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 september 2021

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519) (avsnitt 2.1 och 4).
2. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksdagsstyrelsens förslag:

4. Riksdagen anvisar ändrat anslag som står till Riksdagsförvaltningens disposition enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag 2021

Tusental kronor

Utgifts- område	Anslag	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1	Rikets styrelse	16 638 364	102 850	16 741 214
1:1	Kungliga hov- och slottsstaten	147 838	30 000	177 838
2:2	Riksdagens förvaltningsanslag	914 583	12 400	926 983
5:1	Länsstyrelserna m.m.	4 030 789	60 450	4 091 239
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	17 536 844	16 200	17 553 044
1:2	Kammarkollegiet	74 578	16 200	90 778
3	Skatt, tull och exekution	12 818 921	5 000	12 823 921
1:1	Skatteverket	8 408 985	5 000	8 413 985
4	Rättsväsendet	56 747 577	650 000	57 397 577
1:1	Polismyndigheten	30 488 405	500 000	30 988 405
1:6	Kriminalvården	10 504 290	150 000	10 654 290
6	Försvar och samhällets krisberedskap	71 257 370	25 606	71 282 976
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	41 920 370	5 606	41 925 976
2:6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 524 898	20 000	1 544 898
7	Internationellt bistånd	46 828 602	432 585	47 261 187
1:1	Bistandsverksamhet	44 962 948	432 585	45 395 533
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	129 632 904	8 031 000	137 663 904
1:1	Socialstyrelsen	771 205	1 000	772 205
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	39 481 386	8 005 000	47 486 386
2:1	Folkhälsomyndigheten	610 005	25 000	635 005
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	117 330 400	15 000	117 345 400
2:1	Försäkringskassan	9 232 424	15 000	9 247 424
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	37 715 888	623 000	38 338 888
1:3	Bostadstillägg till pensionärer	10 273 800	623 000	10 896 800

Utgifts- område	Anslag	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	104 138 857	63 180	104 202 037
	1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 018 600	63 180	1 081 780
15	Studiestöd	28 801 211	21 000	28 822 211
	1:8 Centrala studiestödsnämnden	926 576	21 000	947 576
16	Utbildning och universitetsforskning	93 852 407	24 000	93 876 407
	2:1 Universitetskanslersämbetet	158 416	3 000	161 416
	2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 510 797	20 000	1 530 797
	3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	183 119	1 000	184 119
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	22 720 475	105 700	22 826 175
	2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 126 933	10 000	1 136 933
	8:1 Centrala museer: Myndigheter	1 465 991	87 100	1 553 091
	8:3 Bidrag till vissa museer	92 019	8 600	100 619
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5 591 679	0	5 591 679
	1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	955 000	-650 000	305 000
	1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 150 000	650 000	3 800 000
19	Regional utveckling	4 178 425	25 000	4 203 425
	1:2 Transportbidrag	400 864	25 000	425 864
20	Allmän miljö- och naturvård	16 299 213	1 901 000	18 200 213
	1:8 Klimatbonus	2 910 000	1 900 000	4 810 000
	1:19 Industrikivet	749 926	1 000	750 926
22	Kommunikationer	76 323 027	1 442 200	77 765 227
	1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	28 708 316	1 370 000	30 078 316
	1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser	293 813	71 200	365 013
	2:1 Post- och telestyrelsen	74 724	1 000	75 724
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	23 652 076	183 000	23 835 076
	1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	393 349	170 000	563 349
	1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	137 000	13 000	150 000
24	Näringsliv	94 755 453	1 000	94 756 453
	1:1 Verket för innovationssystem	270 442	1 000	271 442
	1:5 Näringslivsutveckling	970 822	-3 000	967 822
	1:11 Bolagsverket	45 898	3 000	48 898
25	Allmänna bidrag till kommuner	153 452 049	33 100	153 485 149
	1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 683 455	33 100	4 716 555
27	Avgiften till Europeiska unionen	45 037 439	8 813 354	53 850 793
	1:1 Avgiften till Europeiska unionen	45 037 439	8 813 354	53 850 793
Summa anslagsförändring på ändringsbudget			22 513 775	

Tabell 1.2 Specifikation av ändrade beställningsbemyndiganden 2021

Tusental kronor

Utgifts- område	Anslag		Beslutat beställnings- bemyndigande	Förändring av beställnings- bemyndigande	Nytt beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
6	1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	16 500 000	2 500 000	19 000 000	2022–2027
7	1:1	Bistandsverksamhet	108 000 000	9 000 000	117 000 000	2022–2034
9	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård		1 894 000	1 894 000	2022
21	1:7	Energiteknik	577 556	890 019	1 467 575	2022
22	1:11	Trängselskatt i Stockholm	42 000 000	7 200 000	49 200 000	2022–2057
22	1:14	Trängselskatt i Göteborg	6 200 000	6 000 000	12 200 000	2022–2037
23	1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	34 000	10 000	44 000	2022–2023
Summa förändring av beställningsbemyndigande på ändringsbudget				27 494 019		

Anm.: De ekonomiska åtagandena medger utgifter fr.o.m. 2022 t.o.m. angivet slutår.

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 10 § järnvägslagen (2004:519) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

10 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. avgiftssamarbetet enligt 1 a §,
2. de analyser av marknadssegment som krävs för att ta ut särskilda avgifter enligt 4 § och krav på offentliggörande av sådana analyser, *och*
3. skyldigheter för tjänsteleverantörer att tillhandahålla information om sina avgifter enligt 8 §.

2. de analyser av marknadssegment som krävs för att ta ut särskilda avgifter enligt 4 § och krav på offentliggörande av sådana analyser,

3. skyldigheter för tjänsteleverantörer att tillhandahålla information om sina avgifter enligt 8 §, *och*

4. undantag från bestämmelserna om avgifter i detta kapitel i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1429 av den 7 oktober 2020 om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2021.

¹ Senaste lydelse 2015:360.

3 Inledning

3.1 Ändringar i statens budget

Regeringen får vid högst två tillfällen per år lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret, enligt 9 kap. 6 § riksdagsordningen. I en tilläggsbestämmelse till riksdagsordningen anges att förslagen ska lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen. Om det finns särskilda skäl får även förslag till ändringar i budgeten lämnas vid andra tillfällen.

Det finns ingen reglering av vilka förslag som får lämnas i en proposition om ändringar i budgeten. I förarbetena till riksdagsordningen framhålls dock att syftet med propositioner om ändringar i budgeten framför allt är att komplettera den av riksdagen beslutade budgeten med anledning av förändringar som vid beslutstillfället inte var möjliga att förutse. Reformen med varaktiga budgetära konsekvenser bör, med hänsyn till vikten av en samlad budgetbehandling, som huvudregel beslutas i samband med budgetpropositionen. I de undantagsfall där ett förslag till ändringar i budgeten innehåller ny lagstiftning med varaktiga budgetära effekter bör regeringen motivera varför förslaget lämnas vid det aktuella tillfället samt redovisa en ny preliminär inkomstberäkning och nya preliminära utgiftsramar för de närmast följande två åren (prop. 2013/14:173 s. 33 f.).

I denna proposition lämnar regeringen förslag till ändringar i statens budget för 2021.

3.2 Utgångspunkter för regeringens förslag

Ändringar i statens budget för 2021 har gjorts efter förslag i såväl den ordinarie propositionen Vårändringsbudget för 2021 (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385) som i åtta extra propositioner med förslag till ändringar i budgeten för 2021, vilka samtliga har motiverats av åtgärder med anledning av pandemin. De extra propositionerna har avsett stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:175–181), vissa ändrade regler inom sjukförsäkringen (prop. 2020/21:78, bet. 2020/21:FiU41, rskr. 2020/21:213–215), förstärkta stöd till företag, nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:83, bet. 2020/21:FiU42, rskr. 2020/21:182–184), förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:84, bet. 2020/21:FiU43, rskr. 2020/21:199–205), förlängda och förstärkta stöd vid korttidsarbete och omställningsstöd för företag med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:121, bet. 2020/21:FiU44, rskr. 2020/21:229–231), förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2020/21:248–251), förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar under juni–augusti 2021 (prop. 2020/21:202, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385) samt förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur, idrott och civilsamhälle samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:416–422).

Även om effekterna av pandemin nu är mer begränsade sätter den sin prägel även på denna proposition. Det finns behov av att tillföra medel till vaccinationer samt fortsatt

testning och smittspårning men även för att stödja vissa kulturverksamheter. Vidare behöver en del resurser tillföras inom klimatområdet både till följd av pandemin och för genomförande av beslutade reformer. Därutöver behöver rättsväsendet tillföras ytterligare medel på grund av hög belastning.

3.3 Konsekvenser för statens budget

De förslag som lämnas i denna proposition innebär att anvisade medel ökar med sammanlagt 22,5 miljarder kronor. Anslagsökningarna uppgår till 23,2 miljarder kronor och anslagsminskningarna till 0,7 miljarder kronor.

Förslagen i denna proposition försämrar statens budgetsaldo och den offentliga sektorns finansiella sparande med 19,9 miljarder kronor. Skillnaden mellan anvisade medel och effekten på statens budgetsaldo och påverkan på det finansiella sparandet förklaras av att en del av ökningen av anvisade medel för EU-avgiften är en täckning av en utnyttjad anslagskredit som påverkade saldot och det finansiella sparandet 2020. Budgetsaldot eller det finansiella sparandet påverkas inte heller av en ökning av anvisade medel för utjämningsbidrag för LSS-kostnader eftersom utjämningsbidraget motsvaras av en lika stor utjämningsavgift från kommunerna, som redovisas mot inkomstitel på statens budget.

Av de sammanlagda anslagsförändringarna avser 10,2 miljarder kronor förändringar hänförliga till ändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar. Av detta belopp avser 8,8 miljarder kronor en höjning och återställande av en utnyttjad anslagskredit av Sveriges EU-avgift och 0,6 miljarder kronor ökade utgifter för bostadstillägg till pensionärer. Resterande 12,3 miljarder kronor avser diskretionära beslut. Av dessa utgör 6,0 miljarder kronor ökade resurser för testning och smittspårning av covid-19, 1,9 miljarder ökade utbetalningar av klimatbonus, 1,4 miljarder kronor kompensation till Trafikverket för nedsättning av banavgifter och 1,0 miljarder kronor kostnader för vaccin.

De anslagsförändringar som föreslås i denna proposition har beaktats i de prognoser som redovisas i budgetpropositionen för 2022. I budgetpropositionen presenteras i tabellform dels utgiftsförändringarna för 2021 till följd av förslagen i denna proposition, dels utgiftsförändringarna för 2022–2024 till följd av förslagen och aviseringarna i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6 tabell 6.16).

De förändringar av beställningsbemyndiganden som föreslås i denna proposition uppgår sammantaget till 27,5 miljarder kronor. Störst ökning av statens åtaganden, sammanlagt 13,2 miljarder kronor, kan hänföras till trängselskatter i Stockholm och Göteborg.

4 Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19

4.1 Ärendet och dess beredning

Den 7 oktober 2020 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2020/1429 om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet. Förordningen innebär att medlemsstaterna under en närmare angiven referensperiod får tillåta infrastrukturförvaltare att sänka, avstå från eller senarelägga vissa avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastrukturen under förutsättning att regler för statligt stöd efterlevs. Referensperioden är enligt förordningen mars–december 2020 men innehåller en bestämmelse som ger Europeiska kommissionen möjlighet att genom delegerade akter förlänga referensperioden, som längst till den 14 april 2022. Om medlemsstaten väljer att utnyttja dessa möjligheter, ska infrastrukturförvaltarna kompenseras för intäktsbortfallet. Den 28 juni 2021 antogs kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1061 om förlängning av förordningens referensperiod till den 31 december 2021.

I denna proposition föreslås att medel anslås för att utnyttja de möjligheter till sänkning av avgifter som ges i förordningen. Detta görs för att minska pandemins konsekvenser på järnvägsoperatörernas ekonomiska situation. För att detta ska vara möjligt krävs att det i järnvägslagen (2004:519) införs ett bemyndigande att meddela undantag från lagens krav på avgiftsuttag. En promemoria, Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19, med ett sådant förslag har utarbetats i Infrastrukturdepartementet. EU-förordningarna finns i *bilagan, avsnitt 1* och *2* och en sammanfattning av promemorian finns i *bilagan, avsnitt 3*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilagan, avsnitt 4*. Promemorian och remissyttrandena finns tillgängliga i Infrastrukturdepartementet (I2021/02036).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 19 augusti 2021 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som är likalydande med propositionens lagförslag. Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilagan, avsnitt 5*.

4.2 Bakgrund

4.2.1 Förordning (EU) 2020/1429

Enligt skälen till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1429 av den 7 oktober 2020 om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet, har utbrottet lett till en kraftig minskning av efterfrågan på järnvägstransporttjänster. Situationen har lett till ekonomiska förluster för järnvägsföretagen. Flera järnvägsföretag står inför likviditetsproblem och i vissa fall risk för insolvens. Järnvägsföretagen bedöms vara i behov av ekonomiskt stöd för att motverka de negativa effekterna.

Nuvarande reglering i artikel 31.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU av den 21 november 2012 om inrättande av ett gemensamt europeiskt

järnvägsområde (SERA-direktivet) innebär att de avgifter för tillträde till järnvägsinfrastrukturen som ska betalas till infrastrukturförvaltaren inte får understiga den kostnad som uppstår som en direkt följd av den tågtrafik som bedrivs. Enligt artiklarna 1 och 2 i förordning (EU) 2020/1429 och kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1061 får medlemsstaterna dock tillåta att infrastrukturförvaltare under referensperioden mars 2020–december 2021 sänker, avstår från eller senarelägger betalning av avgifter för minimipaketet av tillträdestjänster (jfr 2 och 3 §§ järnvägslagen), uppräkningsavgifter (jfr 4 § järnvägslagen) och bokningsavgifter (jfr 7 § järnvägslagen).

Åtgärderna, som får begränsas till marknadssegment som identifierats i infrastrukturförvaltarens järnvägsnätsbeskrivning, ska vidtas i enlighet med regler för statligt stöd på ett öppet, objektvt och icke-diskriminerande sätt gentemot järnvägsföretag verksamma inom sektorerna för gods- och persontrafik. Infrastrukturförvaltarna ska kompenseras av den berörda medlemsstaten för de intäktsförluster ett utnyttjande av bestämmelserna innebär. Medlemsstaterna ska också anmäla till kommissionen huruvida förordningen ska tillämpas och på vilket sätt (artikel 2.5).

Infrastrukturförvaltarna får enligt förordningen också göra nya bedömningar i fråga om vilka marknadssegment som ekonomiskt klarar av ett uttag av s.k. särskilda avgifter, som inte får sättas så högt att vissa marknadssegment inte har möjlighet att använda infrastrukturen.

De justeringar av villkoren för utnyttjande av järnvägsinfrastrukturen som infrastrukturförvaltare vidtar i enlighet med förordningen ska, när det är lämpligt och utan dröjsmål, redovisas i infrastrukturförvaltarens järnvägsnätsbeskrivning (artikel 3). Regleringsorganen, i Sverige Transportstyrelsen, ska utöva tillsyn över att tillämpningen sker i enlighet med regelverket (artikel 4).

4.2.2 Aktuella regler om banavgifter i järnvägslagen

Genom 7 kap. järnvägslagen genomförs avgiftsbestämmelserna i SERA-direktivet. Av bestämmelserna framgår vilka avgifter som en infrastrukturförvaltare ska och får ta ut av järnvägsföretag och andra organisatörer av trafik för att använda järnvägsinfrastrukturen och hur avgifterna ska fastställas. SERA-direktivet innebär att avgiften för ansökan och utnyttjande av tåglägen, trafikledning och trafikinformation ska fastställas till den kostnad som uppstår som en direkt följd av den trafik som bedrivs (direkta kostnader). Detta har för svenskt vidkommande ansetts motsvara den kortsiktiga samhällsekonomiska marginalkostnaden. Den kortsiktiga samhällsekonomiska marginalkostnaden motsvaras av de externa kostnader som orsakas av ett tillkommande tåg då järnvägsinfrastrukturens kapacitet och utformning hålls oförändrad. Reglerna har offentligrättslig karaktär. Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att infrastrukturförvaltarnas avgiftsuttag håller sig inom de ramar som uppställs i kapitlet.

Inledningsvis slås i 7 kap. järnvägslagen fast att en infrastrukturförvaltare ska ta ut konkurrensneutrala och icke-diskriminerande avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastrukturen (1 §). Huvudregeln innebär att avgifterna inom ramen för infrastrukturförvaltarens kostnader för infrastrukturen ska fastställas till den kostnad som uppstår som en direkt följd av framförandet av järnvägsfordon (2 §). Avgiften är obligatorisk och utgör ett golv för avgiftsuttaget och svarar i huvudsak mot slitagekostnaden.

I fråga om överbelastad infrastruktur får infrastrukturförvaltare därutöver ta ut en extra avgift för att åstadkomma ett samhällsekonomiskt effektivt utnyttjande av järnvägsinfrastrukturen. Ett sådant uttag förutsätter dock att infrastrukturförvaltaren gjort eller genomfört en s.k. kapacitetsförstärkningsplan eller fått tillsynsmyndighetens

godkännande (3 §). Ett sådant godkännande ska lämnas om kapacitetsförstärkningsplanen inte kan genomföras på grund av omständigheter utanför infrastrukturförvaltarens kontroll eller om de alternativ som står till buds för att komma till rätta med överbelastningen inte är ekonomiskt eller finansiellt rimliga.

Vidare får en infrastrukturförvaltare för att uppnå kostnadstäckning ta ut en högre avgift, s.k. särskild avgift, om det är förenligt med ett samhällsekonomiskt effektivt utnyttjande av infrastrukturen. Särskilda avgifter får dock inte sättas så högt att de marknadssegment som kan betala åtminstone den kostnad som uppstår som en direkt följd av framförandet av järnvägsfordon, sammantagen med ett vinstuttag som marknaden kan bära, hindras från att använda infrastrukturen (4 §).

Infrastrukturförvaltare får också ta ut s.k. bokningsavgifter, dvs. hela eller delar av avgiften för tilldelad kapacitet som inte har utnyttjats (7 §).

4.3 Bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från avgiftsbestämmelser

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om undantag från järnvägslagens regler om avgifter så att de möjligheter som ges i förordning (EU) 2020/1429 att låta infrastrukturförvaltare sänka, avstå från eller senarelägga avgifter kan tillämpas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig tillstyrker förslaget eller framför inga invändningar mot det. *Trafikverket* noterar att lagförslaget innebär att kommande regler om nedsättning av banavgifter i praktiken kommer att tillämpas med retroaktivitet. *Trafikverket* vill framhålla vikten av att en kommande stödordning har en tydlig koppling till ett bestämt syfte eller förhållande för att undvika snedvridning av konkurrensen. I det här fallet bör det, enligt *Trafikverket*, vara effekterna av pandemin och de därmed sammanhängande ekonomiska förlusterna för järnvägsföretagen. *Transportstyrelsen* vill göra medskicket att en helt retroaktiv nedsättning av banavgifterna är att föredra, dvs. att stödet endast ska betalas ut för redan utförd trafik. Genom en retroaktiv tillämpning kvarstår järnvägsföretagens incitament till ett samhällsekonomiskt effektivt utnyttjande av infrastrukturen. Ytterligare ett argument för retroaktivitet är, enligt *Transportstyrelsen*, att en annan ordning skulle innebära att även nya aktörer på marknaden, som inte har drabbats av tidigare delar av pandemin, skulle få stöd. *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* är positivt till att utnyttja möjligheten till tillfälligt reducerade banavgifter och anser att det redan nu bör klargöras att det ska ske en konkurrensneutral och proportionerlig modell för avgiftsreducering så att samtliga marknadssegment behandlas lika. Genom en förutsägbar fördelningsmodell skapas, enligt *SKR*, stabila planeringsförutsättningar. *Svensk Kollektivtrafik* välkomnar initiativet att möjliggöra nedsättning av banavgifter och anser att de möjligheter till reduktion av banavgifter som ges i förordningen bör nyttjas fullt ut under hela referensperioden. Inga skillnader bör enligt *Svensk Kollektivtrafik* göras utifrån marknadssegment, typ av bana, var i landet, tidpunkt på dygnet, antalet bruttoton etc. Det är också viktigt att utbetalningarna kan göras tidigt under hösten 2021 så att de kan komma verksamheterna till godo. *Västtrafik* ställer sig bakom de synpunkter som framförs av *Svensk Kollektivtrafik*. *Näringslivets Transportråd* anser att hela den stödperiod som anges i förordning (EU) 2020/1429 bör utnyttjas samt att banavgiftsreduktioner bör fördelas neutralt inom de marknadssegment som är identifierade i *Trafikverkets* järnvägsnätsbeskrivning och på ett sätt som inte missgynnar godstransportörer. *Almega Tåg* och *SJ AB* välkomnar att det

möjliggörs för en tillfällig nedsättning av banavgifter men förordar ett vidare och mer generellt bemyndigande.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår ovan har SERA-direktivets reglering om avgifter för användning av järnvägsinfrastrukturen genomförts i 7 kap. järnvägslagen (avsnitt 4.2.2). I lagen finns för närvarande inga bemyndiganden att på lägre föreskriftsnivå meddela undantag från lagens krav.

För att kunna utnyttja den möjlighet som ges i förordning (EU) 2020/1429 att låta infrastrukturförvaltare sänka, avstå från eller senarelägga avgifter, behövs ett bemyndigande från riksdagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från lagens krav. I viss utsträckning torde sådana föreskrifter även utan ett bemyndigande kunna meddelas i förhållande till Trafikverket i fråga om det statliga järnvägsnätet (se prop. 2003/04:123 s. 392). I fråga om övriga infrastrukturförvaltare är det nödvändigt med ett uttryckligt bemyndigande.

Samtliga remissinstanser som yttrar sig över promemorian antingen tillstyrker förslaget eller framför inte några invändningar mot det. *Almega Tågföretagen* och *SJ AB* vill dock att bemyndigandet formuleras mer generellt. Regeringen anser inte att det i detta lagstiftningsärendet finns anledning att föreslå ett vidare bemyndigande än vad som krävs för att kunna genomföra överenskommelsen om att i denna proposition anslå medel för att stödja järnvägsföretagen i enlighet med vad som medges i förordning (EU) 2020/1429.

Transportstyrelsen anser att stödet ska tillämpas retroaktivt för att upprätthålla de incitament som ligger till grund för avgiftsregleringens utformning, dvs. att infrastrukturen ska användas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Även *Trafikverket* noterar att det kommer att bli fråga om en retroaktiv tillämpning av stödet. *Svensk Kollektivtrafik* och *Västtrafik* påpekar å sin sida att det är viktigt att stödet betalas ut skyndsamt. Regeringen konstaterar med beaktande av den tid som krävs för lagstiftningsarbetet, den referensperiod som för närvarande anges i förordning (EU) 2020/1429 och de regler som gäller för användning av medel som anslås i en höst-ändringsbudget, att det redan nu står klart att stödet kommer att avse förfluten tid och därmed redan genomförda och debiterade transporter. Hur regleringen ska utformas ska också anmälas till kommissionen, som ska lämna klartecken till stödet. Redan i förordning (EU) 2020/1429 uppställs dock krav på att stödet ska utformas på ett öppet och icke-diskriminerande sätt och i enlighet med EU:s regler om statligt stöd.

Sammanfattningsvis bör det i järnvägslagen införas ett bemyndigande som medger undantag i enlighet med förordning (EU) 2020/1429 och som möjliggör föreskrifter på lägre nivå i fråga om bl.a. vilka infrastrukturförvaltare och marknadssegment som ska omfattas av undantaget samt under vilken period. Det bör alltså framgå på lägre föreskriftsnivå än lag i vilken utsträckning EU-förordningens möjligheter att medge undantag ska utnyttjas. Frågan om hur stödregleringen ska utformas kommer att övervägas ytterligare i det fortsatta författningsarbetet. De synpunkter i fråga om stödets utformning som har lämnats i detta ärende kommer då naturligtvis, vid sidan av övriga förhållanden, att beaktas.

I den utsträckning som det i föreskrifter anges att EU-förordningen ska tillämpas, kommer övriga regler i förordning (EU) 2020/1429 att bli tillämpliga, t.ex. i fråga om på vilket sätt åtgärderna vidtas (artikel 2.1–2.5), eventuell redovisning av tillämpningen i infrastrukturförvaltarens järnvägsnätsbeskrivning (artikel 3) och regleringsorganets uppgifter (artikel 4).

4.4 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 december 2021.

Promemorians bedömning överensstämmer i sak med regeringens förslag. I promemorian anges att ikraftträdande bör ske så snart som möjligt.

Remissinstanserna delar promemorians bedömning eller framför inga invändningar mot den.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår ovan föreslås att medel anslås för att sänka banavgifter (avsnitt 4.3). Enligt regler för statsbudgeten ska medel som anslås i en höständringsbudget ha fördelats före årsskiftet. Det är därför nödvändigt att lagförslaget träder i kraft så snart som möjligt efter det att riksdagen har fattat beslut. Lagändringen bör träda i kraft den 1 december 2021.

4.5 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Delar av järnvägssektorn har drabbats hårt av minskat resande och restriktioner under covid-19-pandemin och är i behov av ekonomiskt stöd. De möjligheter som ges i förordning (EU) 2020/1429 att frånga ordinarie avgiftsregler och bidra ekonomiskt till sektorn bör därför utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Trafikanalys* delar bedömningen i konsekvensanalysen att järnvägsföretag verksamma i Sverige ska få möjlighet till tillfälligt nedsatta banavgifter i likhet med flera länder inom EU för att undvika skeva konkurrensförhållanden. *Trafikanalys* pekar dock även på en risk att det kan uppstå skeva konkurrensförhållanden i förhållande till andra trafikslag som drabbats av pandemin och som också kan behöva stöd. *Näringslivets Transportråd* anser att det är viktigt att banavgiftsreduktioner fördelas neutralt inom de marknadssegment som är identifierade i Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivning och på ett sätt som inte missgynnar godstransporter på järnväg. *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* uppger att pandemins påverkan på järnvägsföretagens och trafikorganisatörernas förutsättningar att bedriva tågtrafik har varit omfattande och varierat under perioden. De ekonomiska effekterna är enligt SKR ännu inte överblickbara. Risken är dock, enligt SKR, att en fördelningsmodell som ska ta hänsyn till olika marknadssegments förutsättningar både blir komplicerad och administrativt tungrodd och osäker, vilket kan få till följd att kompensationen dröjer. *Trafikverket* konstaterar att promemorian inte innehåller några ställningstaganden till vilka järnvägsföretag eller järnvägsnät eller typer av järnvägsföretag som ska omfattas av stödet och vill därför framhålla vikten av att stödordningen har en tydlig koppling till ett bestämt syfte eller förhållande – i det här fallet effekterna av pandemin och de därmed sammanhängande ekonomiska förlusterna för järnvägsföretag. *Transportstyrelsen* är, mot bakgrund av principen om att järnvägsföretagen ska betala sina kostnader för framförande av fordon, tveksam till om en nedsättning av banavgifter är det mest effektiva och träffsäkra sättet att stötta de av pandemin drabbade svenska järnvägsföretagen. Promemorian saknar, enligt Transportstyrelsen, motiv eller diskussion om hur den svenska järnvägsmarknaden drabbats och vilka andra stöd som redan kommit järnvägsföretagen till del. Transportstyrelsen anser också att träffsäkerheten i stödet försvåras av Trafikverkets marknadssegmentering, eftersom det i dessa segment blandas trafik som drabbats olika av pandemin. Transportstyrelsen framhåller att enligt förordning (EU) 2020/1429 får infrastrukturförvaltarna sänka, avstå från eller senarelägga betalning av banavgifter ”där så är lämpligt enligt de marknadssegment som identifierats i deras

beskrivningar av järnvägsnätet”. *Svensk Kollektivtrafik* och *Västtrafik* påpekar att det är viktigt att det sker en konkurrensneutral och proportionerlig reduktion av banavgifterna. Det vore också, enligt Svensk Kollektivtrafik och Västtrafik, en svår och tidsödande administrativ uppgift att hitta bedömningsgrunder om olika marknadssegment ska ges olika reduceringar. Det stöd som hittills utbetalats till regionala kollektivtrafikmyndigheter är en kompensation för minskade biljettintäkter vilket, enligt Svensk Kollektivtrafik och Västtrafik, ska jämföras med det betydligt större prognostiserade intäktstappet för samma period. Det krävs också, enligt Svensk Kollektivtrafik och Västtrafik, uthållighet och finansiering av mer eller mindre olönsam trafik för att locka tillbaka de resenärer som valt att sluta resa med kollektivtrafiken under pandemin.

Skälen för regeringens bedömning: Ett flertal järnvägsföretag och organisatörer av trafik har drabbats hårt ekonomiskt av restriktioner och begränsat resande under utbrottet av covid-19. Det är av flera skäl, bl.a. hänsyn till klimatet, angeläget att de som bedriver järnvägstrafik kan upprätthålla och utveckla sin verksamhet och hävda sig i konkurrensen med andra transportslag. Förordning (EU) 2020/1429 medger att medlemsstaterna under referensperioden mars 2020–december 2021 tillåter infrastrukturförvaltare att sänka eller avstå från uttag och ersätter infrastrukturförvaltarna för de förluster som ett sådant intäktsbortfall innebär. Ett flertal länder i EU, bl.a. Belgien, Italien, Rumänien, Tyskland och Österrike, har utnyttjat möjligheten. Att från svensk sida avstå från de möjligheter som ges i förordningen att bidra till att mildra effekterna av covid-19-utbrottet på järnvägssektorn skulle kunna leda till att de företag som bedriver trafik på det svenska järnvägsnätet missgynnas genom skeva konkurrensförhållanden och att företagen därmed begränsas i sin verksamhet och utveckling. Flera remissinstanser framför synpunkter på hur stödet ska fördelas. Dessa synpunkter kommer tillsammans med övriga krav som framgår direkt av förordningen och annan EU-rättslig statsstödsreglering att beaktas vid den fortsatta hanteringen av ärendet och utformningen av stödet. En stödordning ska också anmälas till kommissionen.

4.6 Författningskommentar

4.6.1 Förslaget till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519)

7 kap.

10 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden i anslutning till 7 kap. järnvägslagen (2004:519).

Paragrafen ändras endast genom att det i en ny *punkt 4* tillförs ett bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från kapitlets bestämmelser om avgifter i enlighet med vad som anges i förordning (EU) 2020/1429. Genom bemyndigandet ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om sänkning, avstående från eller senareläggning av avgifter. Det rör sig om en möjlighet att göra avsteg från de paragrafer i 7 kap. som avser de avgifter som regleras i artikel 2 i förordning (EU) 2020/1429, vilka för närvarande är 7 kap. 2–4 och 7 §§. Vidare får föreskrifterna endast avse betalningar som gäller den referensperiod som gäller enligt förordningen, för närvarande mars 2020–december 2021.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

5 Ändringar avseende statens utgifter

I detta avsnitt lämnar regeringen och riksdagsstyrelsen förslag till ändringar avseende statens utgifter för 2021. Samlade förslag till ändrade ramar och anslag samt beställningsbemyndiganden finns i avsnitt 1, tabell 1.1 och 1.2.

5.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 147 838 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med 30 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Spridningen av sjukdomen covid-19 och de restriktioner som införts med anledning av denna har medfört att intäkterna från visningar av de kungliga slotten har minskat. För att mildra de ekonomiska konsekvenserna behövs ett stöd för uteblivna intäkter. Stödet bör i sin helhet fördelas till Kungliga slottsstaten. Anslaget bör därför ökas med 30 000 000 kronor.

2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 914 583 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens förslag: Anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* ökas med 12 400 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: Coronapandemin har medfört ökade kostnader gällande digitala möten. Anslaget bör därför ökas med 6 600 000 kronor. Under 2021 har bl.a. också en parlamentarisk utredning om riksdagens arbete under coronapandemin tillsatts. Anslaget bör därför ökas med 2 200 000 kronor.

Den fortsatta renoveringen av ledamotshuset har inneburit ökade kringkostnader under året. Anslaget bör därför ökas med 2 200 000 kronor.

För 2021 behövs ett utökat tjänstemannastöd för nämnderna. Under 2021 har också socialutskottet beslutat om en utredning om hur placerade barns och ungas rättigheter kan stärkas (protokoll 2020/21:57 § 3 från den 6 maj 2021). Anslaget bör därför ökas med 1 400 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget ökas med 12 400 000 kronor.

5:1 Länsstyrelserna m.m.

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 4 030 789 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 60 450 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 227 000 000 kronor för länsstyrelsernas hantering och kontroll av utbetalningar av ett utökat omsättningsstöd till enskilda näringsidkare för tiden augusti–december 2020 respektive ett nytt stöd till handelsbolag för perioden mars–december 2020, och för att länsstyrelserna ska bistå regionerna i deras arbete med testning och vaccinationer (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:175). Därefter ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset med ytterligare 219 600 000 kronor för länsstyrelsernas hantering och kontroll av utbetalningar av ett utökat omsättningsstöd till enskilda näringsidkare respektive stöd till handelsbolag för perioden januari–februari 2021 samt för länsstyrelsernas uppgifter med anledning av införandet av lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av covid-19 och förlängningen av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (prop. 2020/21:84, bet. 2020/21:FiU43, rskr. 2020/21:199). Vidare ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset med 105 200 000 kronor för länsstyrelsernas hantering och kontroll av utbetalningar av omsättningsstöd till enskilda näringsidkare respektive stöd till handelsbolag för perioden mars–juni 2021 samt för utökade uppgifter för att stödja kommunerna i tillsynsarbetet enligt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2020/21:248). Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 minskades anslaget därefter med 1 500 000 kronor (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385). Slutligen ökades anslaget efter förslag i Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur, idrott och civilsamhälle samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset med 30 000 000 kronor för tillkommande kostnader för hantering och kontroll av omsättningsstödet till enskilda näringsidkare och stödet till handelsbolag med minst en fysisk person som delägare under perioden juli–september 2021 (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:416).

Den 12 augusti 2021 beslutade regeringen propositionen Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (prop. 2020/21:219). I propositionen föreslås att lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 och lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängs till utgången av januari 2022, vilket motsvarar en förlängning med fyra månader. Detta medför ytterligare kostnader för länsstyrelserna för fortsatt tillsyn utifrån covid-19-lagen. Anslaget behöver till följd av detta tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 60 450 000 kronor.

5.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:2 Kammarkollegiet

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 74 578 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* ökas med 16 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades anslaget med 2 000 000 kronor för inrättandet av en tillfällig kommun-delegation vid Kammarkollegiet (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Den skadeståndsansättning som Kammarkollegiet ansvarar för att betala ut under året kommer att uppgå till ett högre belopp än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 6 200 000 kronor.

I budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen att resurser tillförs för ett nytt grundläggande omställnings- och kompetensstöd (prop. 2021/22:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.5). Regeringen avser inrätta den nya offentliga omställningsorganisationen vid Kammarkollegiet. För att förbereda införandet av denna organisation behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 10 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget ökas med 16 200 000 kronor.

5.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

1:1 Skatteverket

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 8 408 985 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Skatteverket* ökas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 120 000 000 kronor för hantering av dels en utökning av omställningsstödet till att omfatta perioden augusti–december 2020, dels en utökad möjlighet till tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:175). Därefter ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förstärkta stöd till företag, nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga och andra åtgärder med anledning av coronaviruset med 120 000 000 kronor för hantering av dels en utökning av omställningsstödet till att omfatta perioden januari–februari 2021, dels det nya nedstängningsstödet (prop. 2020/21:83, bet. 2020/21:FiU42, rskr. 2020/21:182). Vidare ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda och förstärkta stöd vid korttidsarbete och omställningsstöd för företag med anledning av coronaviruset med ytterligare 25 000 000 kronor för hantering av en utökning av omställningsstödet till att omfatta perioden mars–april 2021 (prop. 2020/21:121, bet. 2020/21:FiU44, rskr. 2020/21:229). Anslaget ökades även efter förslag i Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset med 120 000 000 kronor för hantering och kontroll av bl.a. en ytterligare förlängning av omställningsstödet till att omfatta perioden maj–juni 2021 (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2020/21:248).

I budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen att resurser tillförs för ett nytt grundläggande omställnings- och kompetensstöd (prop. 2021/22:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.5). Regeringen avser inrätta den nya offentliga omställningsorganisationen vid Kammarkollegiet. Skatteverket behöver under 2021 påbörja arbetet med viss it-utveckling för att kunna lämna information till Kammarkollegiet. Anslaget bör därför ökas med 5 000 000 kronor.

5.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

1:1 Polismyndigheten

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 30 488 405 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* ökas med 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utgifterna för verksamheten har blivit högre än vad som tidigare beräknats. Det beror bl.a. på Polismyndighetens upprätthållande av det inreseförbud från de nordiska grannländerna, övriga EU-medlemsstater och tredjeland som har gällt under pandemin. Därutöver har personalrelaterade utgifter ökat mer än beräknat, huvudsakligen till följd av den snabba och kraftiga utbyggnaden av Polismyndigheten. Anslaget bör därför ökas med 500 000 000 kronor.

1:6 Kriminalvården

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 10 504 290 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Kriminalvården* ökas med 150 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades anslaget med 56 000 000 kronor för hantering av bl.a. en ansträngd beläggningssituation (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Beläggningssituationen i häkten och anstalter är fortsatt ansträngd. Kriminalvården bör ges stärkta förutsättningar att vidta nödvändiga åtgärder för att verksamheten ska upprätthålla kvalitet, effektivitet och bedrivs med god säkerhet. Anslaget bör därför ökas med 150 000 000 kronor.

5.5 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 41 920 370 000 kronor.

Vidare har regeringen ett bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 500 000 000 kronor 2022–2027.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökas med 5 606 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 19 000 000 000 kronor 2022–2027.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av Försvarsmaktsorganisationen, planering, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget får vidare användas till att finansiera åtgärder med avsikt att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager.

Med anledning av spridningen av covid-19 har Försvarsmakten enligt förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet under perioden den 1 januari–31 augusti 2021 lämnat stöd till kommuner och regioner utan att ta ut någon avgift. Det stöd som lämnats under perioden har finansierats från anslaget. Kostnaderna beräknas ha uppgått till 5 606 000 kronor. Försvarsmakten bör ersättas för dessa kostnader. Anslaget bör därför ökas med 5 606 000 kronor.

Sedan årsskiftet 2018/19 har ansvarsförhållandena mellan Försvarsmakten och Försvarets materielverk justerats, vilket även har medfört ett förändrat arbetssätt vad avser uppföljning av ingångna ekonomiska åtaganden. Försvarsmakten har i beräkningarna av ingångna åtaganden för budgetåren 2019 och 2020 underskattat åtagandena. Det beror i huvudsak på att redan ingångna avtal inte successivt omvärderats vad avser prisläge, förseningar eller avtalsförlängningar. Bemyndigandet bör därför ökas med 2 500 000 000 kronor.

2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 524 898 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:6 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* ökas med 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 89 000 000 kronor, varav 70 000 000 bl.a. avsåg det uppdrag som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fått att tillsammans med Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna samordna, stärka och utveckla kommunikationsinsatserna riktade till allmänheten med anledning av pandemin (S2020/08106) (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:176).

Regeringen bedömer att arbetet med kommunikationsinsatserna behöver fortsätta under den resterande delen av 2021. Anslaget bör därför ökas med 20 000 000 kronor.

5.6 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

1:1 Biståndsverksamhet

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 44 962 948 000 kronor.

Vidare har regeringen ett bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 108 000 000 000 kronor 2022–2034.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* ökas med 432 585 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 117 000 000 000 kronor 2022–2034.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för internationellt bistånd.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 minskades anslaget med 2 739 000 kronor för att finansiera en ökning av anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)* (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

I biståndsramen ingår kostnader som klassificeras som bistånd (Official Development Assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD/DAC). Kostnader för att ta emot asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer under deras första år i Sverige ingår, i enlighet med OECD/DAC:s riktlinjer, i biståndsramen. Dessa kostnader finansieras från utgiftsområdena 8 Migration och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Till följd av spridningen av covid-19 väntas antalet nya asylsökande bli lägre än vad som tidigare antagits. Det medför att de kostnader för asylsökande som kan klassificeras som bistånd blir lägre än beräknat. För att bibehålla biståndsramen, vilken ska uppgå till 1 procent av BNI, bör anslaget därför ökas med 432 585 000 kronor.

Med anledning av pandemin har påfyllnadsförhandlingarna för Internationella utvecklingsfondens tjugonde påfyllnad (IDA20) tidigarelagts. För att möjliggöra Sveriges deltagande i dessa förhandlingar behöver utrymmet att ingå ekonomiska åtaganden för kommande år utökas. Bemyndigandet bör därför ökas med 9 000 000 000 kronor.

5.7 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

1:1 Socialstyrelsen

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 771 205 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Socialstyrelsen* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades anslaget med 21 400 000 kronor bl.a. för upprätthållande av en ökad bemanning inom verksamheten (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

I juli 2020 ingick Europeiska unionens stats- och regeringschefer en politisk överenskommelse om ett återhämtningsinstrument för att mildra effekterna av krisen till följd av spridningen av covid-19. Instrumentet omfattar 750 miljarder euro i lån och bidrag till medlemsstaterna. Merparten av medlen kommer att kanaliseras genom faciliteten för återhämtning och resiliens i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EU:s förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens). Varje medlemsstat som vill få del av medel från faciliteten måste enligt förordningen lämna in en nationell återhämtningsplan till Europeiska kommissionen. Regeringen beslutade den 27 maj 2021 om Sveriges återhämtningsplan (Fi2020/03864).

Socialstyrelsen berörs av Äldreomsorgslyftet (S2020/05025), som omfattas av den svenska återhämtningsplanen. Regeringen avser att ge Socialstyrelsen i uppdrag att vidta åtgärder för att den aktuella delen av återhämtningsplanen ska kunna genomföras. Arbetet ska bestå i att säkerställa processer för utbetalning av stöd och att tillhörande villkor motsvarar de krav som ställs i EU:s förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens. Socialstyrelsen behöver tillföras ytterligare medel för detta arbete. Anslaget bör därför ökas med 1 000 000 kronor.

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 39 481 386 000 kronor.

Något bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden har inte lämnats för innevarande år.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ökas med 8 005 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 894 000 000 kronor 2022.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för bidrag och statsbidrag för att genom riktade insatser arbeta för att säkerställa att hälso- och sjukvården håller en god tillgänglighet och kvalitet, baseras på kunskap, är behovs- anpassad och effektiv samt stärker patientens delaktighet i vården. Anslaget används även för överenskommelser med Sveriges Kommuner och Regioner. Anslaget används dessutom för utgifter för extraordinära smittskyddsåtgärder som kan behöva vidtas i arbetet med utbrottet av coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 och för att ersätta kommuner för merkostnader inom omsorgen som uppstår i det arbetet.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 13 270 000 000 kronor för bl.a. testning, smittspårning, vaccin och vaccinering (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:177). Därefter ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset med 1 620 500 000 kronor för bl.a. antigentester (snabbtester) och medel för ersättning till kommunerna för tillsyn med anledning av att lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängdes t.o.m. maj 2021 (prop. 2020/21:84, bet. 2020/21:FiU43, rskr. 2020/21:201). Vidare ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset med ytterligare 106 400 000 kronor för arbete med vaccinationsbevis, medel för ersättning till kommunerna för tillsyn med anledning av att lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängdes t.o.m. september 2021 och statligt stöd till ambulansflygtransporter (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2020/21:249). Anslaget ökades även efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 med 5 408 000 000 kronor för bl.a. medel för fortsatt testning, smittspårning, vaccin och vaccinering samt skyndsamma transporter (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385). Därtill ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur, idrott och civilsamhälle samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset med 2 250 000 000 kronor för bl.a. införande av ett digitalt covid-bevis, vaccinering, skyndsamma sjukhustransporter, testning och smittspårning (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:417).

Regeringen beslutade den 12 augusti 2021 propositionen Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (prop. 2020/21:219). I propositionen föreslås att lagarna förlängs till utgången av januari 2022, vilket motsvarar en förlängning med fyra månader. Detta medför ytterligare kostnader för kommunerna som bedriver tillsyn med stöd av lagen om

tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Anslaget bör därför ökas med 45 000 000 kronor.

Fortsatt storskalig PCR-testning, antigen testning och smittspårning är viktiga verktyg för att pressa ned smittspridningen i landet. För att säkerställa behovet av en fortsatt storskalig testning under hösten och vintern 2021 behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 6 000 000 000 kronor.

En hög vaccinationstäckning krävs för en god immunitet mot covid-19 i befolkningen. Folkhälsomyndigheten bedömer att det redan inför vintern 2021/22 kan bli aktuellt med en påfyllnadsdos för ett antal grupper. Dessa grupper är äldre personer, personer med nedsatt immunförsvar och personer i medicinska riskgrupper. Regionerna får ersättning per utförd vaccination, vilket medför ökade utgifter för genomförda vaccinationer. Anslaget bör därför ökas med 500 000 000 kronor.

Den överenskommelse som regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner ingick i december 2020 innebär bl.a. att staten åtar sig att betala för vaccin. Ett eventuellt behov av påfyllnadsdoser för vissa grupper redan inför vintern 2021/22 medför ökade kostnader. Sverige bedöms framöver ha ett överskott av vaccin mot covid-19, som är möjligt att vidareförsälja eller donera. Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2021 besluta att till andra stater eller den globala vaccinupphandlingsmekanismen Covax sälja vaccin mot covid-19 som inte längre behövs för att säkerställa det nationella behovet till ett pris som inte uppfyller kravet på affärsmässighet (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:417). För det fall försäljning av vaccin sker till ett pris som understiger inköpspriset uppstår en kostnad, motsvarande denna mellanskillnad, som belastar anslaget. Vid försäljningar kommer regeringen sträva efter dels att täcka en så stor del som möjligt av det inköpspris som Sverige betalat, dels att inga vacciner ska behöva kasseras. För att täcka de ökade kostnaderna för vaccin till den egna befolkningens behov, och för att vidareförsäljning av vaccin ska kunna göras till ett pris som understiger inköpspriset, behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 1 000 000 000 kronor.

Riksdagen beslutade under 2020, med anledning av spridningen av covid-19, att tillföra sammanlagt 20 000 000 000 kronor för regioners och kommuners merkostnader inom sjukvården och inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Statsbidraget omfattade perioden februari–november 2020. Riksdagen beslutade om ytterligare 1 000 000 000 kronor för en ny ansökningsomgång för statsbidraget avseende kommuners och regioners merkostnader för december 2020 (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:177). Mot bakgrund av de inkomna ansökningarna är de hittills tillförda medlen för december 2020 inte tillräckliga för att täcka kommunernas och regionernas merkostnader. Anslaget bör därför ökas med 345 000 000 kronor.

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen genomfört inköp av skyddsutrustning, annan materiel och medicinteknisk utrustning under pandemin för att säkra den nationella tillgången i de fall kommuners och regioners egna resurser inte räcker till. Socialstyrelsen har även i uppdrag att på nationell nivå, vid behov, säkra tillgången till sådana läkemedel som behöver användas i vården av patienter som insjuknat i covid-19. För att säkra den nationella tillgången till utrustning, materiel och läkemedel som köps in till följd av spridningen av covid-19, och möjliggöra Socialstyrelsens lagerhållning av detta, bör anslaget ökas med 75 000 000 kronor.

Med anledning av spridningen av covid-19 har antalet individer som har rätt till smittbärrpenning ökat kraftigt. Kostnaden för smittbärrpenning är beroende av utvecklingen av den fortsatta smittspridningen och av Folkhälsomyndighetens rekommendationer om vilka individer som bör få förhållningsregler enligt

smittskyddslagen och således är berättigade till smittbärrpenning. För att täcka de ökade kostnaderna behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 40 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget ökas med 8 005 000 000 kronor.

För att regeringen på nationell nivå ska kunna säkerställa storskalig testning för pågående infektion av covid-19 och för serologisk testning behöver nya avtal träffas eller ingångna avtal förlängas. För att ingå sådana avtal som medför behov av anslagsmedel på statens budget för 2022 behövs ett bemyndigande. Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att på nationell nivå säkerställa att alla behövliga strukturer för testning och testningens följder finns på plats. För att säkerställa detta har Folkhälsomyndigheten med stöd av ett bemyndigande från riksdagen för 2020 bl.a. ingått avtal med olika leverantörer (bet. 2020/21:FiU11, rskr. 2020/21:68). Dessa avtal löper ut vid årsskiftet 2021/22. För att inte testkapaciteten i landet ska minska kan avtalen behöva omförhandlas eller förlängas innan utgången av 2021. Detta kan komma att medföra ekonomiska åtaganden uppgående till 1 890 000 000 kronor som ska infrias 2022.

Det finns vidare sedan tidigare åtaganden inom området farmaci som Vetenskapsrådet har beslutat om med stöd av ett bemyndigande som riksdagen lämnat tidigare år (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:SoU1, rskr. 2017/18:121). Utestående åtaganden i denna del beräknas uppgå till 4 000 000 kronor.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 894 000 000 kronor 2022.

2:1 Folkhälsomyndigheten

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 610 005 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Folkhälsomyndigheten* ökas med 25 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 90 000 000 kronor för att bl.a. genomföra nationella informationsinsatser om vaccination mot covid-19 inklusive riktade informationsinsatser till grupper som är svåra att nå (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2020/21:249). Därefter ökades anslaget med 20 000 000 kronor efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur, idrott och civilsamhälle samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset för en förstärkning av informationsinsatserna till grupper som är svåra att nå (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:417).

Folkhälsomyndigheten har ett nationellt ansvar för folkhälsofrågor såsom att verka för ett effektivt smittskydd och skydda befolkningen. Mot bakgrund av myndighetens arbete med covid-19 och det fortsatta behovet av smittskyddssamordning och vaccinationsuppföljning behöver ytterligare medel tillföras. Ytterligare medel behövs även för myndighetens arbete med stärkt it-säkerhet. Anslaget bör därför ökas med 25 000 000 kronor.

5.8 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

2:1 Försäkringskassan

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 9 232 424 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Försäkringskassan* ökas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 20 000 000 kronor för ökade kostnader för graviditetspenning (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2020/21:249).

Försäkringskassan fick i juni 2021 i uppdrag av regeringen att vidta förberedelser för införandet av familjeveckan (S2021/04990). Förberedelserna inkluderar bl.a. utveckling av it-stöd för handläggning av den nya förmånen familjedagspenning. För att dessa förberedelser ska kunna genomföras behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 15 000 000 kronor.

5.9 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 10 273 800 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* ökas med 623 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för utgifter för bostadstillägg till pensionärer och särskilt bostadstillägg till pensionärer enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Utgifterna har ökat till följd av att det genomsnittliga beloppet som betalas ut i bostadstillägg har ökat och att de retroaktiva utbetalningarna blivit högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget har dessutom ett underskott som överförts från tidigare år. För innevarande år beräknas utgifterna överskrida tillgängliga medel. Anslaget bör därför ökas med 623 000 000 kronor.

5.10 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 018 600 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Barnpension och efterlevandestöd* ökas med 63 180 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för utgifter för barnpension och efterlevandestöd enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Antalet förmånstagare och medelbeloppet för barnpension och efterlevandestöd har ökat, vilket har medfört att utgifterna för barnpension och efterlevandestöd blivit högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget har dessutom ett underskott som överförs från tidigare år. För innevarande år beräknas utgifterna överskrida tillgängliga medel. Anslaget bör därför ökas med 63 180 000 kronor.

5.11 Utgiftsområde 15 Studiestöd

1:8 Centrala studiestödsnämnden

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 926 576 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:8 *Centrala studiestödsnämnden* ökas med 21 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Centrala studiestödsnämnden har fått i uppdrag av regeringen att förbereda införandet av ett nytt offentligt omställningsstudiestöd i enlighet med vad som föreslås i departementspromemorian Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden (Ds 2021:18) (U2021/02998). Syftet med stödet är att förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier som kan stärka deras framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Bestämmelserna om stödet planeras att träda i kraft den 30 juni 2022 och stöd avses kunna lämnas för studier på en utbildning som påbörjas efter den 31 december 2022. För att dessa förberedelser ska kunna genomföras behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 21 000 000 kronor.

5.12 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

2:1 Universitetskanslersämbetet

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 158 416 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* ökas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Universitet och högskolor berörs av åtgärden Resurser för att möta efterfrågan på utbildning vid universitet och högskolor i den svenska återhämtningsplanen (se avsnitt 5.7). För att säkerställa en samordnad och effektiv process bör Universitetskanslersämbetet få i uppdrag att samordna genomförandet av åtgärden samt att stödja lärosätena i arbetet. Regeringen avser också att ge Universitetskanslersämbetet i uppdrag att vidta åtgärder för att den aktuella delen av återhämtningsplanen ska kunna genomföras. Arbetet ska bestå i att säkerställa processer för utbetalning av stöd och att tillhörande villkor motsvarar de krav som ställs i EU:s förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens. Universitetskanslersämbetet behöver tillföras ytterligare medel för detta arbete. Anslaget bör därför ökas med 3 000 000 kronor.

2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 510 797 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* ökas med 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 minskades anslaget med 720 000 000 kronor för fördelning av medlen till universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Pandemin har inneburit utmaningar att arrangera högskoleprovet. Universitets- och högskolerådet, universitet och högskolor och den nationella provsamordnaren har dock, med beaktande av gällande restriktioner, genomfört ett högskoleprov hösten 2020 och två högskoleprov under våren 2021. Det bör finnas beredskap för att vissa restriktioner kan komma att behöva gälla även vid det högskoleprov som planeras att genomföras under hösten 2021. Regeringen har därför beslutat om tilläggsdirektiv till utredningen om genomförande av högskoleprovet. Direktiven innebär bl.a. att den nationella samordnaren ska bistå Universitets- och högskolerådet att under hösten 2021 genomföra högskoleprovet på ett smittskyddssäkert sätt (dir. 2021:47). Det är angeläget att provet kan genomföras på ett smittskyddssäkert sätt och att nödvändiga åtgärder för att åstadkomma detta vidtas. Anslaget bör därför ökas med 20 000 000 kronor.

3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 183 119 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 3:3 *Vetenskapsrådet: Förvaltning* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Vetenskapsrådet berörs av åtgärden Forskning inom digitalisering i den svenska återhämtningsplanen (se avsnitt 5.7). Regeringen avser att ge Vetenskapsrådet i uppdrag att vidta åtgärder för att den aktuella delen av återhämtningsplanen ska kunna genomföras. Arbetet ska bestå i att säkerställa processer för utbetalning av stöd och att tillhörande villkor motsvarar de krav som ställs i EU:s förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens. Vetenskapsrådet behöver tillföras ytterligare medel för detta arbete. Anslaget bör därför ökas med 1 000 000 kronor.

5.13 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 126 933 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner* ökas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för statsbidrag till Kungliga Operan AB, Kungliga Dramatiska teatern AB, Riksteatern (ideell förening), Stiftelsen Dansens hus, Stiftelsen Drottningholms Slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen AS.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2021/21:251) ökades anslaget med 10 600 000 kronor för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna av spridningen av covid-19 för Stiftelsen Drottningholms Slottsteater, Unga Klara AB och Voksenåsen AS.

Spridningen av covid-19 och de restriktioner som införts med anledning av denna har medfört begränsade möjligheter för Kungliga Dramatiska teatern AB (Dramaten) att bedriva verksamhet. Detta har inneburit kraftigt minskade intäkter. I syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna, och för att ge Dramaten goda förutsättningar att genomföra sitt uppdrag som nationalscen inom teatern, behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget bör därför ökas med 10 000 000 kronor.

8:1 Centrala museer: Myndigheter

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 465 991 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter* ökas med 87 100 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för förvaltningsutgifter för de centrala museer som är myndigheter.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 65 000 000 kronor för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna av spridningen av covid-19 för Vasamuseet (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2021/21:251).

Spridningen av covid-19 och de restriktioner som införts med anledning av denna har medfört begränsade möjligheter för Statens museer för världskultur, Nationalmuseum, Statens historiska museer, Moderna museet, Naturhistoriska riksmuseet och Vasamuseet att bedriva sin verksamhet. Detta har inneburit kraftigt minskade intäkter. I syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna för dessa museer, bl.a. för verksamhet som helt finansieras med avgiftsintäkter, behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget bör därför ökas med 77 100 000 kronor.

Regeringen gav i mars 2021 Statens historiska museer i uppdrag att lämna förslag till inrättandet av Sveriges museum om Förintelsen inom myndigheten (Ku2021/00875).

Myndigheten redovisade uppdraget i juni 2021. Regeringens avsikt är att museet ska kunna öppna för en publik verksamhet den 1 juli 2022. Statens historiska museer behöver tillföras medel för kostnaderna för förberedelserna med att inrätta det nya museet. Anslaget bör därför ökas med 10 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget ökas med 87 100 000 kronor.

8:3 Bidrag till vissa museer

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 92 019 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 8:3 *Bidrag till vissa museer* ökas med 8 600 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för utgifter för statsbidrag till museer och liknande institutioner.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur och idrott samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 21 000 000 kronor för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna av spridningen av covid-19 för Stiftelsen Dansmuseifonden för Dansmuseet, Nobelprismuseet och Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2021/21:251).

Spridningen av covid-19 och de restriktioner som införts med anledning av denna har medfört begränsade möjligheter för Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem, Stiftelsen Thielska galleriet, Stiftelsen Judiska museet i Stockholm, Åtte, Svenskt fjäll- och samemuseum samt Zornsamlingarna att bedriva verksamhet. Detta har inneburit kraftigt minskade intäkter. I syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna för dessa verksamheter behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget bör därför ökas med 8 600 000 kronor.

5.14 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 3 150 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:8 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* ökas med 650 000 000 kronor.

Anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utombusmiljöer* minskas med 650 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för statsbidrag för att anordna nya hyresbostäder och bostäder för studerande.

De sammantagna ansökningarna om utbetalning av investeringsstöd för färdigställda projekt under 2021 bedöms bli mer omfattande än tidigare beräknat. För att undvika alltför långa väntetider på utbetalning för små och medelstora företag behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 650 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadsbus och utombusmiljöer* minskas med motsvarande belopp. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

5.15 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

1:2 Transportbidrag

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 400 864 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Transportbidrag* ökas med 25 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för utgifter för statsbidrag till regionalt transportbidrag och avser kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Rätten till stöd följer av förordningen (2000:281) om regionalt transportbidrag. Till följd av högre efterfrågan på godstransporter än förväntat bedöms utbetalningarna av bidraget bli högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 25 000 000 kronor.

5.16 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

1:8 Klimatbonus

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 2 910 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:8 *Klimatbonus* ökas med 1 900 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för utgifter för klimatbonusen, dvs. bidrag till fysiska och juridiska personer som har förvärvat en klimatbonusbil.

Antalet bilar som är berättigade till klimatbonus har ökat mer än vad som tidigare beräknats. Dessutom har andelen elbilar bland nya klimatbonusbilar ökat mer än förväntat, vilket har höjt klimatbonusens medelpremie. För att täcka årets utbetalningar av klimatbonus behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget bör därför ökas med 1 900 000 000 kronor.

1:19 Industrikivet

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 749 926 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:19 *Industrikivet* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter kopplade till åtgärder såsom forskning, förstudier och investeringar, som bidrar till att minska industrins processrelaterade utsläpp av växthusgaser, inklusive andra typer av växthusgaser relaterade till dessa. Anslaget används också till utgifter för berörda myndigheters arbete kopplade till stödet.

Industrikivet är en av de investeringar som ingår i den svenska återhämtningsplanen (se avsnitt 5.7). Regeringen avser att ge Energimyndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att den aktuella delen av planen ska kunna genomföras. Arbetet ska bestå

i att säkerställa processer för utbetalning av stöd och att tillhörande villkor motsvarar de krav som ställs i EU:s förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens. Energimyndigheten behöver tillföras ytterligare medel för detta arbete. Anslaget bör därför ökas med 1 000 000 kronor.

5.17 Utgiftsområde 21 Energi

1:7 Energiteknik (bemyndigande)

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 722 400 000 kronor.

Vidare har regeringen ett bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 577 556 000 kronor 2022.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:7 *Energiteknik* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 467 575 000 kronor 2022.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för att stimulera spridningen av vissa energitekniska lösningar. Anslaget används i huvudsak för stöd till installation av solceller.

Utbetalningstakten av solcellsstödet har varit lägre än förväntat. Det innebär att en större del av utbetalningarna som beräknades ske under 2021 kommer att ske under 2022. Bemyndigandet behöver därför ökas med 630 019 000 kronor.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 tillfördes solcellsstödet medel för att möjliggöra att fler av de privatpersoner som har installerat och ansökt om solcellsstöd kan få ta del av stödet (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385). Huvuddelen av dessa medel bedöms inte hinna utbetalas under 2021. Bemyndigandet behöver därför ökas med 260 000 000 kronor.

Sammantaget bör därmed bemyndigandet ökas med 890 019 000 kronor. Det ökade bemyndigandet medför inte något behov av ytterligare anslagsmedel. Därmed påverkas inte det faktiska utrymmet att bevilja och utbetala stöd för installation av solceller.

5.18 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 28 708 316 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* ökas med 1 370 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för drift av statliga järnvägar.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades anslaget med 603 000 000 kronor (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Spridningen av covid-19 har drabbat operatörer av såväl persontrafik som godstrafik på järnväg. I syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna för operatörerna lämnar regeringen i denna proposition förslag om en ändring i järnvägslagen (2004:519) som

möjliggör en tillfällig nedsättning av banavgifterna som omfattar den del av järnvägsinfrastrukturen som Trafikverket förvaltar (se avsnitt 4). Trafikverket bör kompenseras för denna sänkning av operatörernas banavgifter. Anslaget bör därför ökas med 1 370 000 000 kronor. Stödet förutsätter godkännande av kommissionen.

1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 293 813 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Ersättning avseende icke statliga flygplatser* ökas med 71 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för lån till leverantörer av flygtrafiktjänst vid icke statliga flygplatser för intäktsbortfall till följd av spridningen av covid-19 för de delar av flygtrafiktjänst vid regionala flygplatser som normalt finansieras via den svenska undervägsavgiften.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset ökades anslaget med 174 000 000 kronor för dels ökning av den statliga ersättningen för beredskapsflygplatser, dels flygtrafiktjänst vid icke statliga regionala flygplatser (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:181). Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades anslaget med 18 200 000 kronor för utgifter för temporära beredskapsflygplatser t.o.m. maj 2021 (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385). Dessutom ökades anslaget efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur, idrott och civilsamhälle samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset med 13 600 000 kronor för utgifter för temporära beredskapsflygplatser under perioden juni–september 2021 (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:422).

Under pandemin har behovet av beredskapsflygplatser ökat, framför allt för flygtransporter för hälso- och sjukvård. För att säkerställa en fortsatt god tillgänglighet till beredskapsflygplatser för samhällsviktiga flygtransporter även under fjärde kvartalet 2021 behöver medel tillföras för att möjliggöra förlängd statlig ersättning till temporära beredskapsflygplatser. Regeringen avser att ge Trafikverket i uppdrag att förhandla och ingå överenskommelser om att vissa flygplatser fortsatt ska vara temporära beredskapsflygplatser under perioden oktober–december 2021. Anslaget bör därför ökas med 10 200 000 kronor.

Flygtrafiktjänst vid icke statliga regionala flygplatser finansieras till ca 70 procent av de undervägsavgifter som luftrumsanvändare betalar för trafik över svenskt luftrum. Den minskade flygtrafiken till följd av spridningen av covid-19 innebär lägre intäkter från undervägsavgifter för leverantörer av flygtrafiktjänst. De underskott som till följd av detta uppstår under 2020 och 2021 ska kunna täckas med avgifter som tas ut de efterföljande åren. För att säkerställa att tjänsterna levereras, trots senarelagda betalningar av undervägsavgifterna, bedömdes det i början av 2021 nödvändigt att införa ett likviditetsstöd i form av anslagsfinansierade statliga lån till leverantörer av flygtrafiktjänst. Nya beräkningar visar att intäktsunderskottet under 2020 och 2021 bedöms bli större än beräknat. Likviditetsstödet behöver till följd av detta höjas. Anslaget bör därför ökas med 61 000 000 kronor. Stödet förutsätter godkännande av kommissionen.

Sammanlagt bör därmed anslaget ökas med 71 200 000 kronor.

1:11 Trängselskatt i Stockholm (bemyndigande)

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 2 238 770 000 kronor.

Vidare har regeringen ett bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 42 000 000 000 kronor 2022–2057.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 49 200 000 000 kronor 2022–2057.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. till utgifter för investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen som finansieras med överskott från trängselskatten och statlig medfinansiering till projektering av tunnelbaneutbyggnaden i Stockholmsregionen.

Tidigare år har ekonomiska åtaganden finansierade med lån och framtida beräknade ränteutgifter för dessa lån inte ingått i bemyndiganderedovisningen, eftersom lånen betraktats som inomstatliga åtaganden. Efter synpunkter från bl.a. Riksrevisionen har Trafikverket lämnat förslag på förändringar i anslagets bemyndigande. För att tydliggöra vilka utgifter som kommer att belasta framtida anslag bör även ekonomiska åtaganden finansierade med lån och framtida beräknade ränteutgifter för dessa ingå i bemyndigandet. Bemyndigandet bör därför ökas med 3 200 000 000 kronor. Ökningen har dock ingen påverkan på hur stora lån som behöver tas upp eller framdriften i projekten.

Regeringen gav i november 2020 en förhandlare i uppdrag att omförhandla 2013 års s.k. Stockholmsförhandling och den s.k. Sverigeförhandlingens Stockholmsdel (I2020/02982). Stockholmsförhandlingen, liksom Sverigeförhandlingens storstadsdel där Stockholmsdelen ingår, är överenskommelser med kommuner och landsting (numera regioner) i flera län om satsningar på bl.a. kollektivtrafik med statlig medfinansiering och åtaganden om bostadsbyggande. Bakgrunden till förhandlaren uppdrag var att de bedömda kostnaderna för utbyggnaderna hade ökat med 9 300 000 000 kronor och att kostnadsökningen inte var tydligt reglerad i avtalet. Den av regeringen utsedda förhandlaren inkom i april 2021 med ett förslag till nytt avtal som bl.a. innebär att staten bekostar 4 000 000 000 kronor av den totala fördyringen. För att regeringen ska kunna godkänna avtalet behöver bemyndigandet ökas med samma belopp.

Sammantaget bör därmed bemyndigandet ökas med 7 200 000 000 kronor.

1:14 Trängselskatt i Göteborg (bemyndigande)

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 008 049 000 kronor.

Vidare har regeringen ett bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 200 000 000 kronor 2022–2037.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:14 *Trängselskatt i Göteborg* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 200 000 000 kronor 2022–2037.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. till utgifter för finansiering av investeringar i kollektivtrafik, järnväg och väg i Göteborgsregionen.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades bemyndigandet med 300 000 000 kronor, eftersom en ökad produktionstakt medförde att Trafikverket behövde kunna teckna ytterligare entreprenadkontrakt redan under 2021 (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Tidigare år har ekonomiska åtaganden finansierade med lån och framtida beräknade ränteutgifter för dessa lån inte ingått i bemyndiganderedovisningen, eftersom lånen betraktats som inomstatliga åtaganden. Efter synpunkter från bl.a. Riksrevisionen har Trafikverket lämnat förslag på förändringar i anslagets bemyndigande. För att tydliggöra vilka utgifter som kommer att belasta framtida anslag bör även ekonomiska åtaganden finansierade med lån och framtida beräknade ränteutgifter för dessa ingå i bemyndigandet. Bemyndigandet bör därför ökas med 6 000 000 000 kronor. Ökningen har dock ingen påverkan på hur stora lån som behöver tas upp eller framdriften i projekten.

2:1 Post- och telestyrelsen

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 74 724 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Post- och telestyrelsen* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Post- och telestyrelsen berörs av åtgärden Bredbandsutbyggnad i den svenska återhämtningsplanen (se avsnitt 5.7). Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att vidta åtgärder för att den aktuella delen av återhämtningsplanen ska kunna genomföras. Arbetet ska bestå i att säkerställa processer för utbetalning av stöd och att tillhörande villkor motsvarar de krav som ställs i EU:s förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens. Post- och telestyrelsen behöver tillföras ytterligare medel för detta arbete. Anslaget bör därför ökas med 1 000 000 kronor.

5.19 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

1:6 Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 393 349 000 konor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar* ökas med 170 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjurssjukdomar.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades anslaget med 260 000 000 kronor till följd av bl.a. ett stort utbrott av fågelinfluensa och spridning av viruset Sars-CoV-2 hos minkar (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Utgifterna för bekämpande av fågelinfluensan bedöms bli större än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 170 000 000 kronor.

1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 137 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ökas med 13 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag.

Producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönsaker kan få stöd från anslaget. Stödbeloppet till sådana organisationer förväntas höjas för utbetalningar under 2021 och antalet ansökningar som godkänns dessutom bli högre. Det innebär att utgifterna för stödet antas öka mer än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 13 000 000 kronor.

1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor (bemyndigande)

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 194 160 000 kronor.

Vidare har regeringen ett bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 34 000 000 kronor 2022 och 2023.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 000 000 kronor 2022 och 2023.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för åtgärder för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades bemyndigandet med 24 000 000 kronor (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Sedan dess har nya bedömningar gjorts av hur många fleråriga åtgärder som kan genomföras och antalet reviderats upp. För att möjliggöra dessa, och genom det skapa förutsättningar för ett effektivt genomförande av livsmedelsstrategin, behöver ytterligare ekonomiska åtaganden kunna ingås. Bemyndigandet bör därför ökas med 10 000 000 kronor.

5.20 Utgiftsområde 24 Näringsliv

1:1 Verket för innovationssystem

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 270 442 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2021 ökades anslaget med 15 000 000 kronor (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:385).

Verket för innovationssystem (Vinnova) berörs av åtgärden Forskning inom digitalisering i den svenska återhämtningsplanen (se avsnitt 5.7). Regeringen avser att ge Vinnova i uppdrag att vidta åtgärder för att den aktuella delen av återhämtningsplanen ska kunna genomföras. Arbetet ska bestå i att säkerställa processer för utbetalning av stöd och att tillhörande villkor motsvarar de krav som ställs i EU:s förordning om faciliteten för återhämtning och resiliens. Vinnova behöver tillföras ytterligare medel för detta arbete. Anslaget bör därför ökas med 1 000 000 kronor.

1:11 Bolagsverket

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 45 898 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:11 *Bolagsverket* ökas med 3 000 000 kronor.

Anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden samt förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande.

Utbetalningarna av ersättning till likvidatorer och utgifter för att hantera associationsrättsliga ärenden har ökat mer än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 3 000 000 kronor.

Finansiering sker genom att anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med motsvarande belopp. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

5.21 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 4 683 455 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Utgjämningsbidrag för LSS-kostnader* ökas med 33 100 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används för kostnadsutjämning mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

De slutliga beräkningarna av LSS-kostnaderna som redovisats av Statistiska centralbyrån visar att bidragen till kommunerna kommer att överstiga anvisade medel för 2021. Anslaget bör därför ökas med 33 100 000 kronor.

Den utjämningsavgift som vissa kommuner betalar till staten kommer att ökas med motsvarande belopp och redovisas mot inkomsttitel.

5.22 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

1:1 Avgiften till Europeiska unionen

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 45 037 439 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen* ökas med 8 813 354 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för betalning av Sveriges avgift till Europeiska unionens allmänna budget.

Sveriges avgift för 2021 beräknas öka jämfört med tidigare beräkningar och uppgå till 51 331 337 000 kronor. Ökningen beror på att EU beslutat om ändringsbudgetar för 2020 års budget som belastar avgiften 2021. Därtill har EU beslutat om ändringsbudgetar för 2021. Under 2020 utnyttjades dessutom anslagskrediten, vilket minskar de tillgängliga medlen för 2021. Anslaget bör därför ökas med 8 813 354 000 kronor.

Bilaga

Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19

Bilaga till avsnitt 4

Innehållsförteckning

1	Förordning (EU) 2020/1429.....	2
2	Förordning (EU) 2021/1061.....	7
3	Sammanfattning av promemorian Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19.....	9
4	Förteckning över remissinstanserna.....	10
5	Lagrådets yttrande.....	11

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2020/1429

av den 7 oktober 2020

om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 91,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Covid-19-utbrottet har lett till en kraftig minskning av efterfrågan på järnvägstransporttjänster. Detta har haft en allvarlig inverkan på järnvägsföretag. Denna inverkan gjorde sig kännbar redan den 1 mars 2020 och kommer sannolikt att fortsätta åtminstone till och med den 31 december 2020. De omständigheter som covid-19-utbrottet ger upphov till ligger utanför järnvägsföretagens kontroll och de står inför betydande likviditetsproblem, stora förluster och, i en del fall, risk för insolvens.
- (2) Järnvägsföretag kan behöva ekonomiskt stöd för att motverka de negativa ekonomiska effekterna av covid-19-utbrottet. Det kanske inte är möjligt för järnvägsföretag att betala avgifter för tillträde till järnvägsinfrastruktur på grund av covid-19-utbrottet, och av denna anledning bör infrastrukturförvaltare ges tillstånd att sänka, avstå från eller senarelägga sådana avgifter. Denna möjlighet bör beviljas för en period då covid-19-utbrottets effekter på järnvägsmarknaden redan har visat sig och förväntas visa sig, nämligen från och med den 1 mars 2020 till och med den 31 december 2020 (referensperioden).
- (3) Enligt artikel 31.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU ⁽³⁾ får de avgifter för tillträde till järnvägsspår som ska betalas till infrastrukturförvaltaren inte understiga den kostnad som uppstår som en direkt följd av den tågtrafik som bedrivs. Om infrastrukturförvaltare avstår från eller senarelägger avgifterna, helt eller delvis, på ett öppet, objektiva och icke-diskriminerande sätt gentemot samtliga järnvägsföretag som är verksamma inom sektorerna för gods- och/eller persontrafik på järnväg skulle det lindra covid-19-utbrottets effekter under referensperioden. Medlemsstaterna bör därför ges möjlighet att tillåta infrastrukturförvaltare att vidta åtgärder i detta avseende.

⁽¹⁾ Yttrande av den 16 juli 2020 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 17 september 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 2 oktober 2020.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU av den 21 november 2012 om inrättande av ett gemensamt europeiskt järnvägsområde (EUT L 343, 14.12.2012, s. 32).

- (4) I artikel 32.1 i direktiv 2012/34/EU ges medlemsstaterna möjlighet att lägga på uppräknings om marknaden kan tåla detta. Marknadssegmentens förmåga att tåla uppräknings kan ha minskat till följd av covid-19-utbrottets effekter. Medlemsstaterna bör därför ges möjlighet att tillåta att infrastrukturförvaltare gör en ny bedömning av marknadssegmentens förmåga att tåla uppräknings, för att eventuellt minska de belopp som ska betalas under referensperioden.
- (5) I artikel 36 i direktiv 2012/34/EU föreskrivs ett system med bokningsavgifter, avsett som incitament för ett effektivt utnyttjande av kapaciteten. Enligt den artikeln är uttag av dessa avgifter obligatoriskt i fråga om en sökande, inklusive järnvägsföretag, regelbundet underlåter att utnyttja hela tåglägen eller delar av dessa. Infrastrukturförvaltare ska i sina beskrivningar av järnvägsnätet offentliggöra de kriterier som används för att fastställa om ett sådant underutnyttjande föreligger. Covid-19-utbrottet har orsakat allvarliga störningar i järnvägstrafiken som har lett till en utbredd annullering av tåglägen. De bakomliggande händelserna var och är utanför järnvägsföretagens kontroll. De har dessutom lett till ett tillfälligt lägre utnyttjande av kapacitet. Det kan därför antas att den incitamenteffekt som bokningsavgifterna enligt artikel 36 i direktiv 2012/34/EU avsåg att ge inte är relevant när det gäller referensperioden. Medlemsstaterna bör därför ha möjlighet att tillåta att infrastrukturförvaltare inte tar ut bokningsavgifter för tilldelad kapacitet som inte utnyttjas under referensperioden, inbegripet i de fall där uteblivet utnyttjande skulle anses vara en regelbunden underlåtelse att utnyttja hela tåglägen eller delar av dessa enligt de kriterier som för närvarande är tillämpliga.
- (6) När det gäller avgifter för tillträde till järnvägsspår, pålägg av uppräknings och bokningsavgifter skulle en sänkning av avgifter som tillåts av medlemsstaterna i enlighet med denna förordning medföra förlorade inkomster för infrastrukturförvaltaren. Dessa förlorade inkomster skulle i princip kompenseras i enlighet med artikel 8.4 i direktiv 2012/34/EU. Med tanke på den extraordinära karaktären hos dessa förlorade inkomster bör infrastrukturförvaltare återbetalas inom en kortare period än den som föreskrivs i den artikeln, nämligen senast den 31 december det år som följer närmast efter det år då förlusten uppstod.
- (7) Villkoren för att utnyttja järnvägsinfrastruktur bör tillfälligt justeras och beskrivningar av järnvägsnäten bör hållas uppdaterade och ändras när så är nödvändigt.
- (8) På grund av covid-19-utbrottets oförutsebara och plötsliga utveckling var det omöjligt att i tid anta relevanta åtgärder. Av det skälet bör denna förordning även omfatta en period som ligger i tiden före denna förordnings ikraftträdande. Mot bakgrund av karaktären på de åtgärder som föreskrivs i denna förordning innebär ett sådant tillvägagångssätt inte att berörda personers berättigade förväntningar åsidosätts.
- (9) Den fortsatta utvecklingen av covid-19-utbrottet och dess fortsatta följder för järnvägstransportsektorn är svåra att förutsäga. Kommissionen bör kontinuerligt analysera de ekonomiska konsekvenserna av covid-19-utbrottet för den sektorn, och om de ogynnsamma förhållandena kvarstår bör unionen utan onödigt dröjsmål kunna förlänga den period under vilken de åtgärder som föreskrivs i denna förordning ska tillämpas.
- (10) I syfte att, om det är nödvändigt och motiverat, förlänga giltigheten av de åtgärder som föreskrivs i denna förordning bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på att förlänga den referensperiod under vilken de åtgärder som föreskrivs i denna förordning ska tillämpas. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning (*). För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (11) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att fastställa tillfälliga regler för uttag av avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur för att hantera den brådskande situation som uppstått genom covid-19-utbrottet, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel anses inte denna förordning gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(*) EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (12) För att de åtgärder som föreskrivs i denna förordning ska kunna genomföras så snart som möjligt, bör den av brådskande skäl träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

I denna förordning fastställs tillfälliga regler för uttag av avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur enligt kapitel IV i direktiv 2012/34/EU. Den är tillämplig på utnyttjande av järnvägsinfrastruktur för inrikes och internationell järnvägstrafik som omfattas av det direktivet under perioden från och med den 1 mars 2020 till och med den 31 december 2020 (*referensperioden*).

Artikel 2

Sänkning av, avstående från eller senareläggande av avgifter för minimipaket av tillträdestjänster och bokningsavgifter

1. Utan hinder av artiklarna 27 och 31.3 i direktiv 2012/34/EU, och under förutsättning att regler för statligt stöd efterlevs, får medlemsstaterna tillåta att infrastrukturförvaltare sänker, avstår från eller senarelägger betalningar av avgifter för minimipaketet av tillträdestjänster och för tillträde till infrastruktur som förbinder anläggningar för tjänster, där så är lämpligt enligt de marknadssegment som identifierats i deras beskrivningar av järnvägsnätet, på ett öppet, objektivet och icke-diskriminerande sätt när sådana betalningar ska göras under referensperioden.
2. Utan hinder av artikel 27 i direktiv 2012/34/EU, och under förutsättning att regler för statligt stöd efterlevs, får medlemsstaterna tillåta att infrastrukturförvaltare gör en ny bedömning av marknadssegmentens förmåga att tåla uppräknningar, i den mening som avses i artikel 32.1 i direktiv 2012/34/EU, för att eventuellt minska de belopp som ska betalas under referensperioden.
3. Utan hinder av artikel 27 och artikel 36 tredje meningen i direktiv 2012/34/EU, och under förutsättning att regler för statligt stöd efterlevs, får medlemsstaterna tillåta att infrastrukturförvaltare inte tar ut bokningsavgifter från en sökande, inklusive järnvägsföretag, för tilldelad kapacitet som inte utnyttjas under referensperioden. Medlemsstaterna och infrastrukturförvaltarna ska därvid agera på ett öppet, objektivet och icke-diskriminerande sätt.
4. Utan hinder av artikel 8.4 i direktiv 2012/34/EU, och under förutsättning att regler för statligt stöd efterlevs, ska medlemsstaterna kompensera infrastrukturförvaltare för den specifika ekonomiska förlust som lidits till följd av tillämpningen av punkterna 1, 2 och 3 i den här artikeln, och detta ska ske senast den 31 december det år som följer närmast efter det år då förlusten uppstod. Den kompensationen påverkar inte medlemsstaternas skyldighet enligt artikel 8.4 i direktiv 2012/34/EU att säkerställa att en infrastrukturförvaltares resultaträkningar är balanserade över en rimlig period av högst fem år.
5. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de åtgärder som vidtagits enligt denna artikel senast tre månader efter den dag då denna förordning träder i kraft, samt underrätta kommissionen om eventuella efterföljande åtgärder eller ändringar därav. Kommissionen ska göra denna information tillgänglig för allmänheten.

Artikel 3

Justeringar av villkoren för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur

Infrastrukturförvaltaren ska, när så är lämpligt och utan dröjsmål, ändra den beskrivning av järnvägsnätet som avses i artikel 27 i direktiv 2012/34/EU för att på så sätt visa de villkor som de tillämpar mot bakgrund av de åtgärder som vidtagits av de berörda medlemsstaterna i enlighet med artikel 2 i denna förordning.

Artikel 4

Regleringsorgan

Artikel 56 i direktiv 2012/34/EU är tillämpligt på sänkning av, avstående från eller senareläggande av avgifter för minimipaket av tillträdestjänster och bokningsavgifter som avses i artikel 2 i denna förordning och på justeringar av villkoren för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur som avses i artikel 3 i denna förordning i fråga om de kriterier som anges i artiklarna 2 och 3 i denna förordning och som gäller infrastrukturförvaltare.

Artikel 5

Förlängning av referensperioden

1. Infrastrukturförvaltare ska senast den 1 november 2020 tillhandahålla kommissionen uppgifter om utnyttjandet av deras järnvägsnät, uppdelat per marknadssegment, i enlighet med artikel 32.1 i direktiv 2012/34/EU, för perioderna från och med den 1 mars 2019 till och med den 30 september 2019 och från och med den 1 mars 2020 till och med den 30 september 2020.

Om referensperioden förlängs ska infrastrukturförvaltarna tillhandahålla kommissionen nya uppgifter när halva förlängningen av referensperioden har förflutit, i syfte att möjliggöra för kommissionen att bedöma utvecklingen av situationen under förlängningen av referensperioden.

2. Om kommissionen på grundval av de uppgifter som avses i punkt 1 konstaterar att minskningen av järnvägstrafiken, jämfört med den nivå som förelåg under motsvarande period de föregående åren, fortsätter och sannolikt kommer att fortsätta, och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga uppgifter även konstaterar att denna situation är en följd av covid-19-utbrottets effekter, ska kommissionen anta delegerade akter i enlighet med artikel 6 för att ändra den referensperiod som anges i artikel 1 i enlighet med detta. En eventuell ändring får endast förlänga referensperioden med upp till sex månader och referensperioden får inte förlängas bortom den 14 april 2022.

3. Om covid-19-utbrottet har långvariga effekter för järnvägstransportsektorn i unionen och om det föreligger tvingande skäl till skyndsamhet, ska det förfarande som anges i artikel 7 tillämpas på delegerade akter som antas enligt den här artikeln.

Artikel 6

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 5.2 ska ges till kommissionen för en period på ett år från och med den 13 oktober 2020.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 5.2 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artikel 5.2 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 7

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.
2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 6.6. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten omedelbart efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om att invända.

Artikel 8

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 7 oktober 2020.

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande
D.M. SASSOLI

På rådets vägnar
Ordförande
M. ROTH

II

(Icke-lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2021/1061

av den 28 juni 2021

om förlängning av referensperioden i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1429 av den 7 oktober 2020 om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1429 av den 7 oktober 2020 om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2, och

av följande skäl:

- (1) Covid-19-pandemin har lett till en kraftig minskning av järnvägstrafiken på grund av en betydande minskning av efterfrågan och direkta åtgärder som medlemsstaterna vidtagit för att begränsa pandemin.
- (2) Dessa omständigheter ligger utanför järnvägsföretagens kontroll och de står inför betydande likviditetsproblem, stora förluster och, i en del fall, risk för insolvens.
- (3) För att motverka de negativa ekonomiska effekterna av covid-19-pandemin och stödja järnvägsföretag får medlemsstaterna enligt förordning (EU) 2020/1429 tillåta infrastrukturförvaltare att sänka, avstå från eller senarelägga sådana avgifter för tillträde till järnvägsinfrastruktur. Denna möjlighet hade beviljats från och med den 1 mars 2020 till och med den 31 december 2020 och förlängdes genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2180 ⁽²⁾ till och med den 30 juni 2021 (referensperioden).
- (4) Införda begränsningar av mobiliteten under pandemin hade en kraftig inverkan på användningen av persontrafik på järnväg. Godstransporterna på järnväg påverkades också, men inte i samma utsträckning. Av de uppgifter som lämnats av järnvägsinfrastrukturförvaltarna i unionen framgår att pandemin drabbade segmentet persontrafik och i synnerhet segmentet kommersiell persontrafik hårdare, med en betydande minskning av utbudet i alla medlemsstater, som ännu inte är tillbaka på de nivåer som rådde 2019. Mellan mars 2020 och februari 2021 minskade persontrafiken uttryckt i tågilometer med 11,5 % jämfört med samma period 2019–2020, och godstransporterna minskade med 6,1 %. Mellan mars 2020 och februari 2021 minskade persontrafik som omfattas av allmän trafikplikt uttryckt i tågilometer med 5,9 % jämfört med samma period 2019–2020, medan den kommersiella persontrafiken minskade med 33,1 %. Under fjärde kvartalet 2020 minskade passagerartrafiken i passagerarkilometer med 56 % och antalet passagerare halverades jämfört med samma period 2019. Denna utveckling kan få en kraftig inverkan på konkurrensen på marknaderna för persontrafik på järnväg, förverkligandet av ett verkligt gemensamt europeiskt järnvägsområde och, i slutändan, övergången till en mer hållbar transportsektor där fler människor och mer varor transporteras på järnväg. Godstrafiken i tonkilometer ökade med 5 % under fjärde kvartalet 2020 jämfört med 2019 och antalet ton som transporterades med tåg ökade med 3 %.

⁽¹⁾ EUT L 333, 12.10.2020, s. 1.

⁽²⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/2180 av den 18 december 2020 om förlängning av referensperioden i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1429 om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet (EUT L 433, 22.12.2020, s. 37).

- (5) Uppgifter från WHO visar att antalet fall av covid-19 som registreras dagligen i Europa fortfarande är mycket högt, exempelvis rapporterades 107 253 fall bara den 9 maj 2021.
- (6) I slutet av april 2021 betonade Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar att Europa befinner sig i ett kritiskt skede i kampen mot covid-19 och att många länder för närvarande håller på att lätta på restriktionerna, vissa mot bakgrund av ett ökande antal fall och nya varianter, samtidigt som nationella vaccinationsprogram fortfarande genomförs.
- (7) Minskningen av järnvägstrafiken jämfört med motsvarande period under föregående år fortsätter och kommer sannolikt att fortsätta åtminstone tills vaccineringen har avslutats. Denna situation är ett resultat av covid-19-utbrottet.
- (8) Det är därför nödvändigt att förlänga den referensperiod som fastställs i artikel 1 i förordning (EU) 2020/1429 till slutet av december 2021.
- (9) Om Europaparlamentet och rådet skulle granska denna förordning under hela den period för invändningar som föreskrivs i artikel 6.6 i förordning (EU) 2020/1429, skulle denna förordning träda i kraft först efter utgången av den referensperiod som för närvarande anges i artikel 1 i förordning (EU) 2020/1429. För att undvika rättsosäkerhet bör den här förordningen antas enligt det skyndsamma förfarande som anges i artikel 7 i förordning (EU) 2020/1429 och träda i kraft så snart som möjligt dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Artikel 1 i förordning (EU) 2020/1429 ska ersättas med följande:

"Artikel 1

I denna förordning fastställs tillfälliga regler för uttag av avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur enligt kapitel IV i direktiv 2012/34/EU. Den är tillämplig på utnyttjande av järnvägsinfrastruktur för inrikes och internationell järnvägstrafik som omfattas av det direktivet under perioden från och med den 1 mars 2020 till och med den 31 december 2021 (referensperioden)."

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 28 juni 2021.

På kommissionens vägnar
Ursula VON DER LEYEN
Ordförande

3 Sammanfattning av promemorian Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19

I promemorian föreslås att det införs ett bemyndigande i järnvägslagen (2004:519) som möjliggör för regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela föreskrifter om undantag från lagens krav på avgifter för att använda järnvägsinfrastruktur i enlighet med vad som framgår av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1429 om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-utbrottet.

Genom bemyndigandet kan därmed föreskrifter meddelas om att infrastrukturförvaltare får sänka, avstå från eller senarelägga de avgifter som i järnvägslagen benämns marginalkostnadsbaserade avgifter, särskilda avgifter och bokningsavgifter under den referensperiod som anges i EU-förordningen, för närvarande den 1 mars 2020–31 december 2021.

Lagändringen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

4 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden inkommit från Näringslivets Transportråd, SJ AB, Svensk Kollektivtrafik, Sveriges Kommuner och Regioner, Trafikanalys, Trafikverket, Transportstyrelsen, Tåg företagen och Västra Götalandsregionen – Kollektivtrafikmyndigheten.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: Ekonomistyrningsverket, A-Train AB, Green Cargo AB, Hector Rail AB, Konkursverket, MTR Nordic AB, Region Stockholm – Trafikförvaltningen och Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten.

5 Lagrådets yttrande

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2021-08-24

Närvarande: F.d. justitierådet Eskil Nord samt justitieråden Inga-Lill Askersjö och Petter Asp

Tillfällig nedsättning av banavgifter med anledning av covid-19

Enligt en lagrådsremiss den 19 augusti 2021 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Anna Förander.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 september 2021

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Bolund, Johansson, Baylan, Hultqvist, Andersson, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Ernkran, Lindhagen, Hallberg, Nordmark, Micko, Stenevi, Olsson Fridh

Föredragande: statsråden Bolund, Johansson, Baylan, Hultqvist, Andersson, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Eneroth, Ernkran, Micko, Stenevi, Olsson Fridh

Regeringen beslutar proposition 2021/22:2
Höständringsbudget för 2021